

Mithat Sancar: Hrant'ın vasiyeti

Posted on 28/01/2015

Hrant katledileli sekiz yıl oldu. Yakın tarihin acılı dönemeçlerinden biriydi bu cinayet. Görünüşe göre, her şey ortadaydı. Hrant, bir süredir tehdit ediliyor, hedef gösteriliyordu. Öyle gizli saklı da değil, apaçık ve küstahça bir cüretle yapılıyordu bütün bunlar. Hakkında uyduruk sebeplerle davalar açıldı. Yargılanması bile, linç gösterilerine dönüştü. Hrant, giderek büyüyen haklı bir tedirginlik duyuyordu. Bunu da defalarca dile getirdi. Cinayet geliyorum diyordu. Ve 2007 yılının 19 Ocak'ında geldi. Toplumun çok büyük bir bölümünün kayıtsız bakışları altında ve devletin bütün kademelerinin gözetiminde işlendi bu cinayet. Bu şartlarda cinayetin nasıl planlandığını ve arkasında hangi güçlerin bulunduğunu ortaya çıkarmak, hiç de zor değildi, aksine bayağı kolay olmalıydı. Üstelik tetiği çeken kişi de, kısa süre içinde yakalanmıştı. Ama olmadı. Katilin ve onunla birlikte birkaç kişinin yargılanması, cinayeti aydınlatmak değil, karartmak üzerine kurgulandı.

Her şey bu kadar ortadayken, kimler ve neden ısrarla cinayetin üstünü örttüler? Bu sorunun cevabı, Hrant'ın etnik ve siyasi kimliğinde saklı. Hrant, öncelikle Ermeni olduğu için hedef seçildi. Ama sıradan bir Ermeni değildi o. Hrant'ın şahsında Türkiye Ermenileri ilk defa bu kadar açık bir şekilde kendi kimlikleriyle büyük kamunun önüne çıkıyorlardı ve "Ermeni meselesi"ni içeride siyasal tartışmanın konusu haline getiriyorlardı. Hrant, yaşadıkça ve konuştukça, Türkiye toplumunu yüzleşmeye davet ediyor, hatta mecbur bırakıyordu.

Cinayetteki sorumluluk zinciri, sadece planlama/organize etme ve tetiği çekme/çektilme halkalarından ibaret değildir. Cinayeti engellemek ve sonrasında gerçeğin ortaya çıkmasını önlemek de bu zincire dahildir.

Cinayetin örgütlü bir eylem olduğundan şüphe yok. Bu örgütün ortaya çıkarılması gerçekliğin büyük bir kısmını aydınlatacaktır. Ancak bununla, cinayetin temelindeki hakikatin de aynı şekilde aydınlanacağı söylenemez. Zira o sorumluluk zincirinde yer alan bütün şahısların ve çevrelerin tek bir örgütün parçası olduklarını ve örgüt emriyle hareket ettiklerini söylemek de zor. Cinayeti planlama, icra etme, engellememe ve aydınlatmama zincirinde yer alan bütün şahıslar ve makamlar arasındaki asıl derin ve kuvvetli bağ, olağanlaştırılmış Ermeni düşmanlığı ve nefretidir. Bu bağı görmeden cinayetin hakikatine ulaşmak mümkün değil. Bu ise, idarî ve hukukî süreçleri çok aşar. Bu lanetten kurtulmanın, cesur ve samimi bir yüzleşmeden başka bir yolu yoktur.

Cenaze töreni, bunun için ciddi bir umut yaratmıştı. Lakin buradan cinayetin derin anlamına dair açık ve kapsamlı bir sorgulama doğmadı maalesef. Böyle bir sorgulama, cinayetin hemen ardından ve sonrasında hep vurguladığım gibi, 1915'i işin içine katmayı kaçınılmaz kılar. Hrant cinayetinin hakikati, tam da burada yatıyor.

Hrant, milyonlarca Ermeni gibi, yasının tutulmasına bile izin verilmeyen kayıplarla büyüdü. Bunun acısını ve bir bireyin tek başına asla kaldıramayacağı ağırlıktaki yükünü bilincinde hissettiğinde, içinde yaşadığı toplumla paylaşmak istedi bunu, ama toplumsal hafızaya giydirilmiş çelik bir kafesle ve inkar üstüne inşa edilmiş bir nefret duvarıyla karşılaştı. Bunları aşmak için çok uğraştı. Öyle özenli ve samimi bir dil kurdu ki bu yolda, zihinleri sarstı, inkardan beslenen her türden milliyetçiliğin yarattığı sahte güvenleri bozdu. Ve tam da bu nedenle katledildi.

Şimdi 2015'teyiz, yani soykırımın yüzüncü yılında. Soykırımla yüzleşmekten kaçma yollarının iyice daraldığı, hatta tıklandığı bir zamanın içindeyiz. Bu yoldan, çoğulcu demokratik bir ortak yaşam kültürü, dolayısıyla toplumsal barış çıkmadı, çıkamaz da zaten. Bunun için seçilmesi gereken yol, yüzleşmedir. Hrant'ın hayatıyla yazdığı, ölümüyle imzaladığı vasiyet de bundan başka bir şey değildir...

Kaynak: basnews.com